

DE STICHTERS VAN DE KONINKLIJKE JACHTCLUB OOSTENDE

door **Robert OUVRY**

Emile François CORNELLIE

Louis CORNELLIE werd geboren te Oostende in 1843 en was loods-kapitein in Vlissingen. Men noemde hem "President" daar hij voorzitter was van de Societeit der Belgische Loodsen.

In het Oostendse archief komt hij enkel voor in "Le Carillon" van 13 maart 1890 toen hij het ereteken 2e klasse ontving als loods in Vlissingen.

Als vader CORNELLIE thuis was, vormden zijn acht kinderen een kring rond hem om te vernemen hoe de reis, met de loods-kotter waarop hij schipper was, de Hollanders had weten voorbij te lopen.

Het was dan ook geen wonder, dat minstens één onder hen, het leven begon te aanzien als een eeuwigdurende zeilwedstrijd.

Zo was zijn zoon Emile, geboren te Vlissingen op 15 augustus 1869, een haantje vooruit om over slootjes te springen, of kwajongensstreken uit te halen.

Moeder had hem willen van de zee afhouden. Maar kan men in een stad als Vlissingen een jongen van het water afhouden? Er is overal water!

Hem naar het College sturen in Oostende hielp niet veel. Het College lag immers aan de tweede "bassin", vol schepen. Wat hem niet belette de 4e en 3e klassen in één studiejaar af te werken.

Eén jaar kon men hem in een Duits bureel plaatsen. Maar dan was hij niet meer te houden. Veiligheidshalve deed hij enkele reizen met kustvaarders en schoeners. Maar als hij zich sterk genoeg voelde, vertrok hij voor een eerste reis rond de wereld met de Duitse viermastbark "Magnat" en dan nog een reis naar Chili met de driemaster "Mercator".

Bij loting trok hij een "slecht nummer" en werd ingelijfd bij de Pontonniers van de Genie te Antwerpen, waar hij weldra, wegens zijn goed gedrag, de toelating kreeg om de leergangen van de Zeevaartschool te volgen. Nog voor hij afzwaaide had hij zijn diploma van tweede officier ter lange omvaart.

Na enige reizen als matroos op de Belgische ss. "Lippe" en de "Marie-Louise" werd hij derde officier op de stoomzeiler "Hermann".

In 1892 bleef hij enige maanden aan wal om zijn diploma van eerste officier te halen met onderscheiding, en in de echt te treden met Valentina VELGHE, dochter van een gewezen schipper-eigenaar van visserssloepen in De Panne.

Moeder VELGHE vond dat het niet paste dat de man van haar dochter, zijn vrouw, zelfs jaren, alleen zou laten om op zee rond te zwalpen. Zij trok haar beste kleren aan en stapte naar "haar" volksvertegenwoordiger die haar beloofde haar schoonzoon aan de maalboot te krijgen als officier.

Zo werd hij benoemd, maar omdat hij geen Frans sprak mocht hij, als officier, niet in aanraking komen met het publiek. Het beheer stuurde hem, in 1895, naar de twee opleidingsschepen voor scheepsjongens. CORNELLIE ontpopte zich daar als een uitstekende opleider. Na één jaar was hij

reeds dienstdoende eerste officier. Hij studeerde ondertussen de Franse taal en in 1896 mocht hij in dienst op de maalboden.

Aanstonds onderscheidde hij zich daar ook. In een storm, in 1897, brak een paddelwiel van de "Rapide" en het schip kwam stil en dwars van de wind in de golven. Met twee moedige matrozen kon hij die paddel vast maken met kettingen en de reis werd voortgezet op één wiel.

De officieren op de maalboden moesten ook dienst doen op de "Aviso". Op zekere dag, in 1902, lag hij ten anker in een Schotse haven te midden een flottielje Engelse torpedojagers en destroyers. Eén van hun boden kantelde en hij was er met zijn bemanning als de eerste bij en redde twee officieren van de machinekamer en een matroos.

In 1901 redde hij het leven van een kind in de havengeul van Oostende.

Om zijn inkomsten te verbeteren gaf hij ook les aan de leerlingen van de zeevaartschool. Hij had vier kinderen en woonde te Oostende, Langestraat 106.

Op 15 augustus 1904, nu dat hij Frans kon, werd hij lid van de Yacht Club van Oostende (nog geen Royal).

Als hij aan de start kwam voor een zeilwedstrijd, wist men dat hij zou winnen, wat er ook mocht gebeuren. Zijn zeiljacht werd "trottin" genoemd en later, in Melbourne, toonde men hem de foto van zijn schip met het onderschrift "A curious device".

Op 11 oktober 1904 moest hij als eerste luitenant het nieuwe schoolschip "Comte de Smet de Naeyer" in ontvangst nemen in Greenock, Schotland.

Hij vaarde onder het bevel van commandant FOURCAULT voor de eerste reis naar Valparaiso, van 12 februari 1905 tot 11 januari 1906. Te Valparaiso werd 3033 ton nitraat geladen. Aan boord was ook baron J. VAN ZUYLEN, luitenant ter lange omvaart, als lesgever. Deze was ook lid van de RYCO en woonde in de Louisalaan te Brussel.

In Valparaiso, tijdens het laden van het schip, zag hij een boot kantelen. In een handomdraai werd de boot uitgezet. Hij redde vijf van de zeven opvarenden vóór de anderen hun boot te water hadden gelaten. Dit bracht hem zijn eerste vreemde, en twee Belgische eretekens op.

In 1906 had de beheerraad van de "Association Maritime Belge" hem, voor de tweede reis, als bevelhebber van de "Comte de Smet de Naeyer" aangesteld. Maar de regering weigerde zijn verlof te verlengen en zo moest hij terug naar de maalboden.

De "Comte de Smet de Naeyer" verging tijdens deze tweede reis in de golf van Gascogne en het grootste deel der kadetten en de bemanning verloor er het leven bij.

Terug op de maalboden kon hij in 1909 dienst doen als bevelhebber, en in die hoedanigheid klopte hij verschillende snelheidsrecords op de overvaart Oostende-Dover.

Ook in 1909 was hij reserve-kapitein bij het Belgisch leger voor de verdediging van de Schelde.

In 1912 staakte de regering haar verzet tegen zijn in diensttreden bij de "Association Maritime" en hij werd kapitein op het schoolschip "L'Avenir".

Hij wist zijn kadetten zó te drillen, en hijzelf wist de hogere autoriteiten van Melbourne zó in te palmen, dat de twee reizen naar Australië triomftochten werden.

Elke reis was een koers tegen de schepen die vóór of met hem vertrokken waren, koers die heel de bemanning in spanning hield.

In de RYCO, in 1912, was CORNELLIE eigenaar geworden van de "Miss Mouche".

Als dan in 1914 de oorlog uitbrak vervoegde hij het leger met al zijn officieren en al zijn kadetten, en werd kanonnier in het "Front A.I."

In augustus zag het hoofdkwartier het nut in om een logistiek maritieme steun te verlenen aan het leger en CORNELLIE werd ermee belast, met de graad van majoor. Hij eiste alle schepen van onze kust op en in twee dagen waren alle bevoorradingen van het leger geladen. Daar het Duitse leger verder oprukte beval de staf hem op 13 oktober een basis te stichten in Kales.

CORNELLIE evacueerde vanuit Oostende en Duinkerke, ongeveer 8.000 soldaten en 300 van zijn pontonniers.

In Kales vond hij een overrompelde stad waar meer dan 80.000 vluchtelingen waren. Daarvan evacueerde hij 36.000 onder hen naar Engeland met Belgische maalboten en 14 Franse schepen. Toen hij terug kwam waren de vluchtelingen reeds vervangen door 8.000 Belgische gekwetsten van het Ijzerfront, die hij ook naar Engeland overbracht. Tussen 13 oktober 1914 en 10 maart 1915 bracht hij meer dan 22.000 gekwetsten naar Engeland.

Tussenin stichtte hij een ravitailleringdienst voor het Ijzerfront, langs de binnenwateren, met 150 binnenlanders en zestien sleepboten.

Om de schepen te lossen of te laden deelde hij zijn manschappen op in ploegen die tegen elkander moesten matchen. Elke avond werd de uitslag bekendgemaakt en de winnaars gevierd. Het gebeurde dat de ploegen met Duitse krijgsgevangenen, die moesten mee helpen, ook gevierd werden.

Vanaf 1915 trommelde hij alle zeemannen op van de maalboten evenals de geëvacueerde vissers in Milford Haven en Swansea. In Gravelines stichtte hij de "Dépôt des Equipages" die in zijn gedachten de Belgische Militaire Marine moest worden.

Hij vorderde ons visserswachtschip "Ville d'Anvers" op, die in Lowestoft lag onder bevel van Louis DEPIERE (secretaris generaal van de RYCO van 1901 tot 1962). Deze werd bewapend met kanonnen van 35 mm en 75 mm zoals de sleepboot "Blankenberge" en het groot jacht van prins de Ligne "l'Henriette".

CORNELLIE voerde de traditionele militaire graden in bij de marine: kapitein ter zee 2de klasse of luitenant ter zee 1^e klasse voor de officieren; bootsman of kwartiermeester bij de onderofficieren. De matrozen kregen een baret met blauwe pompon.

Elk jaar bracht hem een ereteken of een bevordering op. Wanneer het er op aankwam iets tegen de Belgische kust te ondernemen werd hij door het geallieerd hoofdkwartier, te rade geroepen. Zijn advies moet op prijs gesteld geweest zijn want hij kreeg het "Distinguished Service Medal" van generaal PERSHING op 6 augustus 1919.

Op het einde van de zomer van 1918 zetten maarschalk FOCH het offensief in, van de Zwitserse grens tot de zee. CORNELLIE, die ondertussen luitenant-kolonel geworden was, bracht, met zijn officieren, signaleurs en artilleristen, een Belgische aanwezigheid op de kusten.

Met zijn 700 man nam hij de torpedoboten A-4, A-12 en A-16, die in Antwerpen achtergelaten waren door de Duitsers. Daarna trok hij naar Nederland waar andere Duitse boten verscholen waren en die met moeite gelost werden. CORNELLIE kwam terug naar Antwerpen met negen torpedoboten, vijftien snelboten en zeven sleepboten waarmee hij een ruime kern voor een toekomstige militaire vloot aan België schonk.

In 1919, toen alle gevaar geweken was, kwamen onze politiekers terug boven water en stuurden CORNELLIE terug naar het burgerleven. Zij droegen het, intussen opgerichte, "Corps des Torpilleurs et Marins" geen goed hart toe. Jaarlijks kwamen er meer en meer restricties tot het korps uiteindelijk op 14 januari 1924 ontbonden werd.

CORNELLIE was toen vijftig jaar geworden en vestigde zich in Antwerpen. Hij probeerde de "Cornellie's Shipping" te stichten, maar dit werd een mislukking. Hij werd privaat zeevaartdeskundige, waar het hem veel beter lukte.

Toch deed het beheer nog beroep op hem voor bijzondere gevallen in de tuchtraad der Belgische zeelieden. In 1937 werd hij benoemd tot officier in de Leopoldsorde ten maritieme titel. Hij was reeds officier in de Kroonorde ten militaire titel.

Als jachtman wist hij zich verder te onderscheiden. Met de "Flandria", een Sonderklasse die vóór 1914 aan Z.K.H. Prins Leopold toebehoorde, behaalde hij ontelbare prijzen.

In 1920 won hij ook in de Antwerpse Olympische Spelen de regatta die in Oostende gevaren werden voor de zesmeters met de "Edelweiss II", met als ploegmaat zijn zoon die advocaat geworden was.

Emile CORNELLIE overleed te Antwerpen in december 1946.

Hij was een joviale man wiens levensloop wel wat vergeten werd en zijn leven als een "wedstrijd" opvatte.